

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**Ομιλία του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Κώστα Καδή στην Πανηγυρική Δοξολογία
για τον εορτασμό της Εθνικής Επετείου της 1^{ης} Απριλίου 1955**

Σάββατο, 1^η Απριλίου 2017, 10:00πμ, Ιερό Ναό Αγίου Λαζάρου

Με αισθήματα συγκίνησης και περηφάνιας τιμούμε σήμερα την εθνική επέτειο της 1^{ης} Απριλίου 1955, που αποτελεί μία από τις λαμπρότερες σελίδες της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας μας. Σαν σήμερα, 62 χρόνια πριν, ξημερώματα της 1^{ης} Απριλίου, οι πρώτες εκρήξεις που ακούστηκαν ήταν η κραυγαλέα διαμαρτυρία ενός λαού που ζούσε για πάρα πολλά χρόνια μέσα στην καταπίεση και στην περιφρόνηση των ποικιλώνυμων κατακτητών του.

Οκυπριακός ελληνισμός συνειδητοποίησε ότι ουδέποτε στην Κύπρο θα εφαρμοζόταν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, μετά και τη σχετική δήλωση του άγγλου υφυπουργού των Αποικιών Χένρυ Χόπκινσον. Γι' αυτό «*με την βοήθειαν του Θεού και την συμπαράστασιν ολόκληρου του Ελληνισμού*», όπως έλεγε η πρώτη προκήρυξη του αγώνα, τόλμησε να αναλάβει το μεγάλο εγχείρημα και να αναμετρηθεί με την πανίσχυρη αγγλική αυτοκρατορία «*δια την αποτίναξιν του Αγγλικού ζυγού*». Οι προκηρύξεις της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών ΕΟΚΑ τόνιζαν πως ο αγώνας που άρχιζε θα τέλειωνε μόνο με την απελευθέρωση του νησιού από την ξένη κατοχή. Οι αγωνιστές επιστράτευσαν όσα αποθέματα ηθικής δύναμης διέθεταν και αντιστάθηκαν στον πολυάριθμο και καλά οργανωμένο στρατό των Βρετανών, διεκδικώντας το δίκαιο και τη λευτεριά της πατρίδας.

Ο μικρός μας λαός με τις ευλογίες του πολιτικού αρχηγού του Αγώνα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και τη στρατιωτική καθοδήγηση του αρχηγού Γεώργιου Γρίβα Διγενή, ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της πατρίδας και έδωσε μαζικά και ουσιαστικά το παρόν του στον Αγώνα «σαν έτοιμος από καιρό».

Η συμμετοχή του ήταν καθολική και η ενότητα, η ομοψυχία και η αλληλεγγύη μεταξύ αγωνιστών και λαού συγκινητική. Άνθρωποι κάθε ηλικίας, ανεξάρτητα από την ιδιότητά τους, αναλάμβαναν διάφορες αποστολές χωρίς να υπολογίζουν τον κίνδυνο. Παιδιά και έφηβοι, μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες, εκπαιδευτικοί, κληρικοί και λαϊκοί, άνθρωποι απλοί, αγρότες και αγρότισσες εκτελούσαν με συνέπεια κάθε τι που τους ανέθεταν, προσφέροντας με

ανιδιοτέλεια και αυταπάρνηση τις υπηρεσίες τους για το καλό του Αγώνα και της πατρίδας. Ούτε οι απειλές και οι έρευνες, ούτε οι κατ' οίκον περιορισμοί, τα κρατητήρια και οι φυλακίσεις, ούτε τα βασανιστήρια και οι απαγχονισμοί κατάφεραν να μειώσουν την αγωνιστικότητα και να κάμψουν το φρόνημα των αγωνιστών και του λαού μας.

Ξεχωριστή θέση στον αγώνα είχαν οι νέοι, οι οποίοι διακρίνονταν για το ήθος και την πίστη τους και αγωνίστηκαν με *αρετήν και τόλμην*. Πολέμησαν στα βουνά, στα χωριά και στις πόλεις, φυλακίστηκαν, βασανίστηκαν, έγιναν ολοκαυτώματα και απαγχονίστηκαν, ψάλλοντας τον ύμνο στην ελευθερία. Όλοι αυτοί κατάφεραν να υπερβούν την ανθρώπινη φύση, να υψωθούν πάνω από τα κοινά μέτρα και εκούσια να φτάσουν ακόμα και στη θυσία της ζωής τους.

Ηβία των Άγγλων κατακτητών, οι επικηρύξεις αγωνιστών και οι μεγάλες χρηματικές αμοιβές, αποδείχτηκαν μέτρα αναποτελεσματικά για την καταστολή του Αγώνα. Η απάντηση του Κυριάκου Μάτση στον κυβερνήτη Χάρτινγκ «*ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής*», όταν του πρόσφερε μεγάλο χρηματικό ποσό, για να δώσει πληροφορίες για την ΕΟΚΑ, εκφράζει ακριβώς το πώς οι μαχητές της ελευθερίας έβλεπαν τον Αγώνα.

Φίλες και φίλοι,

Το έπος του 55'-59 γράφτηκε με τον ιδρώτα και το αίμα των αγωνιστών της ελευθερίας που υπερασπίστηκαν πανανθρώπινες αξίες και μας δίδαξαν ότι ο άνθρωπος καταξιώνεται, όταν σέβεται την αξιοπρέπεια του και αγωνίζεται για την ελευθερία και το κοινό καλό. Σήμερα θυμόμαστε με σεβασμό το ψυχικό τους μεγαλείο, τις θυσίες και το ήθος τους. Τους τιμούμε όλους.

Τιμούμε τον Γρηγόρη Αυξεντίου, που μόνος πολεμούσε από το κρησφύγετό του για δέκα ώρες τους Άγγλους και, παρόλο που ήξερε πως θα πεθάνει, δεν παραδόθηκε. Έγινε ολοκαύτωμα και δίδαξε τους αγωνιστές όχι μόνο πώς να αγωνίζονται, αλλά και πώς να πεθαίνουν.

Τιμούμε τον Κυριάκο Μάτση, που, όταν προδομένος στο κρησφύγετό του κλήθηκε από τους κατακτητές να παραδοθεί, αρνήθηκε, δηλώνοντας πως αν θα βγει, θα βγει πυροβολώντας. Κι έγινε κι αυτός ολοκαύτωμα.

Τιμούμε τους τέσσερεις ήρωες του Λιοπετρίου, τον Κάρυο, τον Παπακυριακού, τον Πίτα, τον Σαμάρα, που με το δικό τους ολοκαύτωμα μετέτρεψαν έναν ταπεινό αχυρώνα σε προσκύνημα της λευτεριάς.

Τιμούμε τους εννιά ήρωες που οδηγήθηκαν στην αγχόνη, ψάλλοντας τον ύμνο στην ελευθερία και με τη θυσία τους την καθαγίασαν, ενώ τα φυλακισμένα τους μηνύματα έγιναν βωμός ελευθερίας και τα άγια των αγίων του απελευθερωτικού Αγώνα.

Η πόλη της Λάρνακας δίκαια σεμνύνεται και για δικά της παιδιά, που αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για την ελευθερία της πατρίδας. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές περιπτώσεις:

Τον 25χρονο ευγενικό, πράο, σεμνό και ιδεολόγο Μιχαλάκη Παρίδη. Μυήθηκε στον Αγώνα το 1954 και συνελήφθηκε την 1^η Απριλίου του 1955, αλλά δραπέτευσε τον Δεκέμβριο του 1957. Με γενναιότητα πολέμησε και έπεσε σε συμπλοκή με τους άγγλους στο χωριό Βάβλα διακηρύσσοντας πως «οι αγωνιστές της ελευθερίας δεν παραδίδονται. Νικούν ή πεθαίνουν». Ήταν 27 Αυγούστου 1958.

Τον Ανδρέα Σουρουκλή, που μαζί με τα αδέλφια του, τους γονείς και τη σύζυγό του πρόσφεραν απλόχερα τις υπηρεσίες τους στον Αγώνα φιλοξενώντας στο σπίτι τους αντάρτες. Έπεσε κατά τη διάρκεια ενέδρας εναντίον των Άγγλων στο χωριό Τρούλλοι τη 1^η Αυγούστου 1958.

Τον μαθητή Πετράκη Κυπριανού, ο οποίος αποβλήθηκε από το σχολείο του, την Αμερικανική Ακαδημία, όταν έριξε φυλλάδια της ΕΟΚΑ και ύψωσε την ελληνική σημαία. Συνειδητά επέλεξε να πολεμήσει με τους πάνοπλους άγγλους στρατιώτες που τον είχαν περικυκλώσει στο χωριό Ορά, την 21^η Μαρτίου 1957 ενώ ο ίδιος διέθετε ένα μόνο κυνηγετικό και είκοσι επτά φυσίγγια. Στην κηδεία η μητέρα του, παρά τον αβάσταχτο πόνο της, φώναξε: «Έτσι σε ήθελα γιε μου νά ρτεις, ήρωας.» Ήταν η απάντηση που έδινε στον γιο της, που λίγες μέρες πριν της είχε γράψει: «Μην ανησυχείς μάνα, γιατί ποτέ δεν πρόκειται να συλληφθώ, θα πέσω πολεμώντας». Ήταν μόλις 17 χρόνων.

Ηρωικός ήταν και ο θάνατος του εφτάχρονου μαθητή, Δημητράκη Δημητριάδη, «του πιο μικρού ήρωα», κατά τον αρχηγό Διγενή, που έπεσε από τα πυρά των Άγγλων στις 14 Μαρτίου 1956, ενώ ακολουθούσε σε διαδήλωση μια ομάδα μαθητών απέναντι από τη βόρεια πλευρά του Ιερού Ναού Αγίου Λαζάρου, όπου βρισκόμαστε σήμερα. Όταν το στρατιωτικό αυτοκίνητο στάθμευσε απέναντί τους και οπλισμένοι στρατιώτες πήραν θέσεις, τα μεγαλύτερα παιδιά έτρεξαν να φύγουν, όμως ο εφτάχρονος Δημητράκης έμεινε εκεί, ακίνητος στη μέση του δρόμου. Στα μικρά του χεράκια έσφιγγε πεισματικά δυο πέτρες, που τις έριξε από απόσταση στην κατεύθυνση των στρατιωτών. Ποια απειλή είδαν για τη ζωή τους οι πάνοπλοι άγγλοι στρατιώτες; Κι' όμως, σκληρά και αδίσταχτα τον πυροβόλησαν.

Κυρίες και κύριοι,

Ο απελευθερωτικός Αγώνας της ΕΟΚΑ, δεν οδήγησε στην επίτευξη του καθολικού αιτήματος της τότε εποχής, που ήταν η αυτοδιάθεση και η ένωση με την Ελλάδα, σήμανε ωστόσο το τέλος της αποικιοκρατικής διακυβέρνησης. Η Κυπριακή Δημοκρατία, που εγκαθιδρύθηκε τότε με τη

συνθήκη Ζυρίχης – Λονδίνου, αποτέλεσε και αποτελεί το στήριγμά μας στις δύσκολες μέρες που πέρασε και περνά ο τόπος μας.

Σήμερα, 62 χρόνια μετά, η πατρίδα μας εξακολουθεί να βρίσκεται ακόμα υπό το βάρος της τουρκικής κατοχής. Η Κυβέρνηση επιδιώκει την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου, προκειμένου να επιτύχουμε μια δίκαιη και βιώσιμη λύση στο εθνικό μας πρόβλημα, που να διασφαλίζει την ιστορική συνέχεια του λαού μας στη γη των προγόνων του. Μια λύση που θα απαντά στις ανησυχίες και των δύο κοινοτήτων και θα εδράζεται στον αλληλοσεβασμό και τις βασικές αρχές δικαίου. Ελπίζουμε ότι και η άλλη πλευρά θα προσέλθει στον διάλογο με ανάλογη προσέγγιση. Η ουσιαστική εμπλοκή της ΕΕ και η αποδοχή από όλους ότι η λύση πρέπει να εδράζεται στις Ευρωπαϊκές Αρχές και Αξίες, αποτελούν παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν θετικά στην προσπάθειά μας να φτάσουμε σε μια σωστή λύση. Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι στην πρόσφατη σύνοδο των Αρχηγών Κρατών της ΕΕ με την ευκαιρία των 60χρονών της, αναδείχθηκε η ανάγκη για μεγαλύτερη αλληλεγγύη ανάμεσα στα κράτη μέλη, με σκοπό ακριβώς την επικράτηση των Ευρωπαϊκών Αρχών και Αξιών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή επικράτεια. Επιπρόσθετα θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την ανάπτυξη από μέρους της κυβέρνησης στρατηγικών συμμαχιών σε διάφορους τομείς, αναδεικνύοντας τον αναβαθμισμένο γεωπολιτικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Κύπρος και το γεγονός ότι μπορεί να αποτελέσει παράγοντα σταθερότητας και ανάπτυξης στην ευαίσθητη, αλλά και ταλαιπωρημένη από τις συνεχείς διαμάχες ευρύτερη περιοχή. Μέσα από αυτές μας τις προσπάθειες, καθώς και τις προσπάθειες που καταβάλλουμε για εκσυγχρονισμό του κράτους μας και έξοδο από τις οικονομικές περιπέτειες των τελευταίων χρόνων, επιδιώκουμε να εξασφαλίσουμε το μέλλον των παιδιών μας και των επόμενων γενεών σε συνθήκες ειρήνης, ασφάλειας, ευημερίας και προόδου.

Αφουγκραζόμενοι τα μηνύματα της εθνικής επετείου της 1^{ης} Απριλίου 1955, έχουμε χρέος κι εμείς να θέσουμε το συμφέρον της πατρίδας πάνω από προσωπικά οφέλη και σκοπιμότητες και μονοιασμένοι να προχωρήσουμε με την ελπίδα να επιτύχουμε τον στόχο μας για μια ελεύθερη, επανενωμένη και ευημερούσα Κύπρο.